

ÇATAK - NARLI (VAN) YÖRESİNİN STRATİGRAFİSİ

Stratigraphy of the Çatak-Narlı (Van) area

Ahmet **AKTÜRK***,

* Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, ANKARA

İncelenen alanı Bitlis kuşağı . metamorf itlerinin güney kesiminde Çatak ile Narlı arasında yer alır. Yapılan çalışmada yörenin temel stratigrafik özelliklerinin sunulması amaçlanmıştır.

İnceleme alanında Üst Miyosen öncesi yaşta olan otokton, paraallokton ve allokton birimler ayrılanmıştır.

Arap platformunun bir parçası olan otokton birimler, başlıca Üst Kretase yaşlı Germav Formasyonu ile bunun üzerine aşılal uyumsuzlukla gelen Alt Eosen yaşlı Gercüş Formasyonu ve yine önceki birimler üzerine uyumsuzlukla gelen Alt Miyosen yaşlı Fırat Formasyonu'ndan oluşmaktadır.

Paraallokton birimler ise Orta Eosen yaşlı çakıltaşı, Mummulites'li kireçtaşı, biyomikritler, yastık lav ve küfütaşı içeren Maden Grubu ile bunun üzerine yerel uyumsuzlukla gelen Üst Eosen-Alt Miyosen yaşlı eakütaşı, kumtaşı ardalanması ve kireçtaşından oluşan Gürpınar Grubu'dur.

Allokton birimler; Paleozoyik - Mesozoyik yaşlı Bitlis metamorf itleri ile Üst Kretase yaşlı Yüksekova Karmaşığı ve Orta Eosen yaşlı Hakkari grubu'dur. Bitlis metamorf itleri, tabandan tavana doğru birbiri ile uyumlu ve Permiyen öncesi yaşlı anfibolit, yeşilşist; mermer ve yeşilşist ardalanması ile yeşilşist, kuvarsit, ve grafit şist ağdalanmasından oluşmuşlardır. Bu dizilimi uyumlu olarak Permiyen yaşlı kalkışit, mermer ve yeniden kristalleşmiş kireçtaşı ile bunları kesen granit sokulumları; Triyas yaşlı şeyi, kireçtaşı, diyabaz sili ve yastık lavları, Jura yaşlı orta kaim katmanlı kireçtaşı izler. Üst Kretase yaşlı Yüksekova Karmaşığı, granit ve serpantin blokları ile diyabaz, bazalt, radyolarit ve mikritik Mreçtaşlarından; Eosen-Oligosen yaşlı Hakkari grubu da birbiriyle uyumlu olan kumlu kiltası, kiltası kumtaşı ardalanması ve kalın kumtaşı düzeyleri ile kireçtaşı mercekleri içeren kiltası, kumtaşı ağdalanmasından oluşur.

Üst Miyosen-Pliyosen yaşlı karasal oluşuklar, taraçalar ve çatlaklardan çıkan genç bazaltlar yukarıda belirtilen temel birimlerin üzerine aşılal uyumsuzlukla gelmektedir.

Basic stratigraphical characteristics of the area which lies to the south of Bitlis metamorphic belt, between Çatak and Narlı, are presented.

Autochthonous, paraallochthonous and allochthonous units of Pre-Upper Miocene age are observed in the study area.

The Germav Formation of Upper Cretaceous age, the Gercüş Formation of Lower Eocene age which overlies unconformably the Germav Formation and the Fırat Formation of Lower Miocene age which overlies the formers are the autochthonous units which are all a part of the Arabian platform.

Paraallochthonous units are represented by the Maden Group of the Middle Eocene age consisting of conglomerates, Nummulitic limestone, biomicrites, pillow lavaş and the Gürpınar Group which overlies the Maden Group with local unconformable and is composed of conglomerate, sandstone alternation and limestones.

Allochthonous units are Paleozoic-Mesozoic aged Bitlis Metamorphics, the Yüksekova Complex of Upper Cretaceous, Hakkari group of Eocene-Oligocene age. The Bitlis metamorphics are observed in a succession from the bottom to the top as Pre-Permian aged amphibolites, green schist and marble green schist alternation together with graphitic schist and quartzite alternation. This succession is conformably overlain by Permian aged calc-schists, marble and recrystallised limestone with granitic intrusions cutting them. These are followed by Triassic aged shales, limestones, diabase, pillow lavaş; Jurassic aged thin to medium bedded limestone; the Yüksekova Complex of Upper Cretaceous age is composed of granite and serpentine blocks and diabasic basaltic rocks, radiolarite and micritic limestone; whereas the Hakkari group of Eocene-Oligocene age consists of sandy shales, shale and sandstone alternations including subordinate thick sandstone and limestone lenses.

The terrestrial deposits, basalts and river terrace deposits of Upper Miocene-Pliocene age unconformably overlie the above mentioned rocks.